

ชื่อเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
ชื่อผู้วิจัย นายทวี โสมชม
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยฐานะ รองผู้อำนวยการชำนาญการ
ปีการศึกษา 2565

.....

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 2) หาแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 3) ติดตามผลการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย และมีความพอเพียง เป็นแบบอย่างที่ดีของเพื่อนนักเรียนเป็นคนดีของพ่อแม่ ชุมชน สังคมและประเทศชาติ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติการ ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อนผล โดยดำเนินการ 2 วงรอบ กลุ่มเป้าหมายมี 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 20 คน 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 128 คน 3) กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา ได้แก่ นักเรียน จำนวน 319 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพและปัญหาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 มีดังนี้

1.1 โรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 นักเรียนมีพฤติกรรมหลักเสียงานที่ตัวเองต้องรับผิดชอบ เช่น การทำความสะอาดประจำวันห้องเรียน ห้องพักครู ห้องสมุด ห้องพยาบาล โรงอาหาร ห้องน้ำ และบริเวณอื่นที่ได้รับมอบหมาย ไม่ส่งการบ้าน ไม่ทิ้งขยะลงในถังขยะ ไม่เก็บขยะช่วยกัน อยู่บ้านก็ไม่ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน มีสมาธิ ความอดทนในการทำงานน้อย และขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่เข้าแถวซื้อสินค้าไม่เข้าแถวรับอาหารกลางวัน นักเรียนพูดจาไม่ไพเราะ พูดจาไม่เหมาะสมความกับพ่อแม่ ครูหรือบุคคลอื่น ๆ นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เคารพผู้ใหญ่ ชอบคุยกันเวลาร่วมกิจกรรมเคารพธง

ชาติหน้าเสาชหรือขณะร่วมกิจกรรมอื่น ๆ วางรองเท้าไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่เดินเป็นแถวเวลาเข้าชั้นเรียน และเดินทางกลับบ้าน แต่งกายไม่ถูกต้อง ตามกฎ ระเบียบของโรงเรียน นักเรียนชายส่วนใหญ่ชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ใช้จ่ายเงินที่ได้มาจากทางบ้านอย่างฟุ่มเฟือย มีนิสัยไม่ช่วยรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม เวลาออกจากห้องเรียนก็ไม่ปิดไฟ ไม่ปิดพัดลม และไม่ปิดน้ำหลังใช้แล้ว ไม่ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัด คุ่มค่า และรู้จักออมเงิน ใช้ทรัพย์สินของตนเองและส่วนรวมอย่างไม่ประหยัด ไม่คุ้มค่าและไม่เอาใจใส่ในการเก็บรักษาดูแล ปฏิบัติตนและตัดสินใจด้วยความไม่มีเหตุผล ไม่รอบคอบ ใช้ของอย่างฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักซ่อมแซมของใช้ส่วนตัวที่มันเสียหายเพียงเล็กน้อย และไม่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ขาดคุณธรรม จริยธรรมในด้าน 1) นักเรียนขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม 2) นักเรียนขาดความมีระเบียบวินัย และ 3) นักเรียนขาดความพอเพียง ส่วนครูและบุคลากรของโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 นั้น ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และทักษะในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน เมื่อผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ประชุม ปรึกษาหารือพฤติกรรมของนักเรียนที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ซึ่งมีสอดคล้องกับบริบทของนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น ซึ่งเข้าร่วมโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านความมีระเบียบวินัย และ 3) ด้านความพอเพียง

2. แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 คือ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้กิจกรรม 5 กิจกรรม ในการพัฒนางรอบที่ 1 ประกอบด้วย 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมวันสุดสัปดาห์ และ 5) กิจกรรมพบพระ พบธรรม และในการพัฒนางรอบที่ 2 ปรับให้เหลือกิจกรรม 4 กิจกรรม คือ 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมวันสุดสัปดาห์ ซึ่ง จะเพิ่มวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้อบรมคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน เพราะกิจกรรมเหล่านี้จะต้องปฏิบัติต่อเนื่องเป็นประจำ จึงจะเกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมอย่างยั่งยืน จากการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทั้ง 2 วงรอบการพัฒนา พบว่า เป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

3. สรุปผลการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จากการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จากการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ ดังนี้

3.1 ผลการพัฒนางานรอบที่ 1 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยใช้กิจกรรม 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุตสัปดาห์ และ 5) กิจกรรมพบพระ พบธรรม โดยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความพอเพียง พบว่า กิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม สามารถพัฒนาคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน พฤติกรรมเชิงบวก และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนได้ โดยภาพรวมคณะครูและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะครูและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านความพอเพียง ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความรับผิดชอบ

3.2 ผลการพัฒนางานรอบที่ 2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยใช้กิจกรรม 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) โครงการคุณธรรม 2) กิจกรรมพี่แกนนำสอนน้องทำดี 3) กิจกรรมสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ และ 4) กิจกรรมอบรมจิตพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม วันสุตสัปดาห์ โดยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนคือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความพอเพียง พบว่า กิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรม สามารถพัฒนาของนักเรียนได้ผลดี นักเรียนมีพฤติกรรมเชิงบวกและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น คุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ลดลง โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คณะครูและผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความพอเพียง และด้านความรับผิดชอบ

3.3 เปรียบเทียบความพึงพอใจของคณะครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ในการพัฒนางานรอบที่ 1 กับการพัฒนางานรอบที่ 2 พบว่า ภาพรวมคณะครูมีความความพึงพอใจเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 1.09 ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คณะครูมีความพึงพอใจด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความพอเพียง ตามลำดับ

3.4 เปรียบเทียบความพึงพอใจของตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

อุบลราชธานี เขต 3 ในการพัฒนาวงรอบที่ 1 ก็กับการพัฒนาวงรอบที่ 2 พบว่า ภาพรวมตัวแทน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ย 1.00 ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ปกครอง นักเรียนมีความพึงพอใจด้านความพอเพียงมากที่สุด ส่วนด้านความมีระเบียบวินัยและด้านความ รับผิดชอบ มีความพึงพอใจเท่ากัน

จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนในโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนบ้านนกเต็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ในครั้งนี้ ทำให้นักเรียนโรงเรียนบ้านนกเต็น จำนวน 319 คน มีพฤติกรรมเชิงบวกและคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ที่เพิ่มขึ้น พฤติกรรมไม่ดีและคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ลดลง คณะครู นักเรียน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก